

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Кафедра педагогіки, професійної освіти і управління освітніми закладами

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОЇ
МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВИТИ**

Здобувача ступеня вищої
освіти магістра, групи 2 МГМУЗ
Галузі знань 07 Управління та адміністрування
ООП «Менеджмент. Управління освітнім закладом (за
типом)»
Спеціальності 073 «Менеджмент»

Рогача Віктора Васильовича

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник **Каплінський В. В.**,
доктор педагогічних наук, професор

_____ **В. В. Рогач**
(підпис)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (ініціали, прізвище)

_____ (ініціали, прізвище)

Перелік скорочень та умовних позначень

ВМР – Вінницька міська рада

ГО – громадська організація

ДНЗ – дошкільний навчальний заклад

ЄДЕБО – Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄПВО – Європейський простір вищої освіти

ЄС – Європейський Союз

ЗВО – заклад вищої освіти

ЗОШ – загальноосвітня школа

ІСУО – інформаційна система управління освітою;

МОН України – Міністерство освіти і науки України.

ЗМІСТ

Перелік скорочень та умовних позначень.....	2
Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретико-правова основа наукового дослідження	
1.1. Стан теоретичної розробки наукової проблеми.....	9
1.2. Характеристика нормативно-правової бази дослідження.....	15
Розділ 2. Характеристика державно-громадського управління освітою в Україні	
2.1. Характеристика та компетенції інститутів державно-громадського управління освітою в Україні.....	24
2.2. Основні напрями реалізації державно-громадського управління освітою в Україні.....	30
2.3. Характеристика основних моделей державно-громадського управління.....	39
Розділ 3. Практика впровадження державно-громадського управління освітою в Україні	
3.1. Особливості впровадження державно-громадської моделі управління закладом освіти на прикладі КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. №19 Вінницької міської ради».....	45
3.2. Перспективи та напрями удосконалення державно-громадського управління освітою в Україні.....	61
Висновки	82
Список використаних джерел	86
Додатки	96

ВСТУП

Трансформаційні процеси, які відбуваються в суспільно-політичній, економічній, духовній, освітній сферах України, передбачають розширення повноважень та впливу інститутів громадянського суспільства. Одним із способів залучення суспільства до контролю за діяльністю влади у освітній сфері є державно-громадське управління. Даний тип управління не є новим, але нині він є пріоритетним напрямом наукових пошуків і практики, став декларованою законодавчо-правовою нормою (Закон України «Про освіту», прийнятий 5 вересня 2017 р. регламентує особливості впровадження та функціонування державно-громадського управління в освітній сфері), що детермінує прискорений розвиток демократичного режиму і децентралізації політики у освітньому середовищі.

Національна доктрина розвитку освіти України передбачає, що сучасна система управління освітою повинна розвиватися як державно-громадська, і має враховувати регіональні особливості, тенденції до автономії навчальних закладів, конкурентоспроможність їх освітніх послуг. У ній передбачається здійснення державного управління у сфері освіти із врахуванням громадської думки, внаслідок чого змінюються повноваження, структура і методи співпраці центрального та регіонального рівнів управління освітою.

Стрімкі зміни політичної, економічної, соціальної та культурної сфер людської діяльності ставлять на порядок денний питання щодо зміни підходів, методів, стилів виробничих відносин і поступового перетворення жорсткого субординаційного управління сучасними організаціями на мобільне, гнучке державно-громадське управління [1]. Водночас, ще недостатньо розроблені та висвітлені питання державно-громадського управління освітою, не розроблено моделі та не визначено механізми управління освітою на державно-громадських засадах з урахуванням сучасних законодавчих і нормативних актів з питань освіти в Україні. Проблема державно-громадського управління освітою в умовах соціально-економічних перетворень у країні виходить за межі галузевого суто освітянського питання і набуває загальнодержавного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У більшості з праць з визначення аспектів державно-громадського управління висвітлено різні аспекти управління в системі освіти. Методологічне значення для розуміння й усвідомлення проблем державного управління освітою в нових соціально-економічних умовах мають положення, викладені в працях В. Андрущенко, Я. Беха, О. Бондаря, С. Гончаренка, І. Зязюна, Л. Калініна, В. Кременя, А. Кузьмінського, Т. Кучай, М. Люшина, С. Немченка, З. Онишківа, І. Осадчого, В. Радула, Л. Савенко, О. Шабаєва, О. Шамрая, та ін.

Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність значної кількості праць вітчизняних і зарубіжних науковців, які досліджували державну політику у сфері освіти. Проте, питання управління освітою на державно-громадських засадах є не недостатньо дослідженими і потребують уваги науковців: відсутні комплексні та глибокі дослідження особливостей державно-громадської моделі управління освітою.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні основних аспектів реформування управління освітою на державно-громадських засадах та визначенні особливостей впровадження державно-громадської моделі управління закладом загальної середньої освіти

Об'єктом дослідження є система освіти в Україні, а **предметом** – державно-громадська модель управління закладом загальної середньої освіти.

Для досягнення поставленої мети розв'язувалися такі **завдання**:

- проаналізувати наукові праці та законодавство щодо управління сферою освіти в Україні та визначити особливості впровадження державно-громадської моделі управління закладом освіти;
- окреслити діяльність, компетенції та повноваження різноманітних суб'єктів управління освітою, розкрити механізми їх співпраці, баланс повноважень та відповідальності між усіма рівнями та суб'єктами;
- розробити практичні рекомендації для впровадження державно-громадського управління освітою в Україні.

Вивчення основних аспектів державно-громадського управління системою

освіти в Україні вимагало комплексного застосування **методів**, специфіка яких зумовлена особливим змістом публічного управління як діяльності, яка визначається різноманітними факторами політичного, соціального, економічного, культурного характеру.

В процесі написання магістерської роботи ми звертались до загальних методів наукового дослідження державно-громадського управління освітою як складової менеджменту, а саме:

- Традиційний метод дозволяє шляхом концентрації уваги на меті апарату публічного управління, сприяє ефективності, продуктивності та на завданнях державно-громадського управління [34; с.200].
- Інституційний метод дає можливість дослідити взаємозалежність і взаємозв'язок між змінами інституційних структур апарату державно-громадського управління і результатами політики [27; с.78-79];
- Соціологічний метод дає можливість отримати дані щодо оцінки державно-громадського управління усіма учасниками освітнього процесу;
- Історичний метод базується на дослідженні системи публічного управління, виходячи з історичної парадигми та факторів, що впливають на її розвиток (політичних, економічних, соціальних, культурних) [29; с.78];
- Культурологічний метод дає можливість встановити залежність управлінської поведінки суб'єктів державно-громадського управління від рівня культури суспільства [20; с.19];
- Біхевіористський метод розглядає управління як соціальну систему, в якій формуються і розвиваються відносини, конфлікти й зв'язки [31, 89; с.173].

Другу групу методів, які використовувалися у дослідженні, становлять логічні методи пізнання:

- Системний метод дає можливість розглядати державно-громадського управління в сукупності соціальних зв'язків, виявлення цілого та його частин, вивчити окремі складові апарату управління [36; с.70].
- Функціональний метод, фіксуючи увагу на специфіці змісту державно-громадського управління, є підставою виявлення об'єктивно необхідних на даному

етапі державотворення функцій публічного управління у сфері освіти, пошуку оптимальних варіантів їх розподілу в системі управління [35; с.14].

- Метод структурного аналізу сприяє розробці науково обґрунтованої методології визначення функцій апарату управління та дозволяє різноманітність цих функцій звести до таких науково обґрунтованих організаційних форм влади.

- Структурно-функціональний метод дає можливість обґрунтувати особливості окремих форм виявлення цієї сутності на різних рівнях системи управління, в її конкретних підсистемах, ланках [43; с.70].

- Використання описового методу є найбільш поширеним та невід'ємним елементом під час розгляду проблем історіографії та змісту джерельної бази.

- Порівняльно-історичний метод використано для виявлення основних причин наявних фактів, подій або явищ в управлінні системою освіти [77; с.7].

- Метод синхронного аналізу дозволив оцінити впровадження досвіду державно-громадського управління у системі освіти в різні історичні періоди.

- Застосування логічних методів пов'язано з теоретичними прийомами (індукція і дедукція, моделювання, експеримент, абстрагування, узагальнення і обмеження, сходження від абстрактного до конкретного та ін.) [48; с.19-20]

Третя група – методи емпіричних досліджень. До даної групи віднесемо сукупність конкретних прийомів, за допомогою яких нагромаджується і систематизується емпіричний матеріал:

- Аналіз наукових праць з проблематики публічного управління дає можливість розглянути соціальну природу та сутність публічного управління і на цих засадах розвинути основи публічного управління в освіті [75; с.183].

- Аналіз документальної бази дає можливість визначити недоліки законодавчого та нормотворчого характеру, які негативно впливають на ефективність публічного управління в системі освіти.

- Аналіз та узагальнення практичної діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в контексті переходу до нової парадигми призначення публічної влади дає змогу встановити найбільш об'єктивні методологічні підходи щодо розмежування і збалансування функцій і повноважень

органів цих систем з метою підвищення їх ефективності.

Апробація і впровадження результатів. Результати дослідження обговорено на «круглому столі» з міжнародною участю «Інформаційне, правове та управлінське забезпечення інноваційного інноваційного розвитку регіону» 17 червня 2021 року, м. Вінниця, звітній науковій конференції факультету права, публічного управління та адміністрування 1 грудня 2021 р. та висвітлено у збірнику матеріалів конференції. Експериментальною базою наукового дослідження є КЗ «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №19 Вінницької міської ради».

Наукова новизна дослідження полягає у з'ясуванні основних аспектів реформування управління освітою на державно-громадських засадах та визначенні особливостей впровадження державно-громадської моделі управління закладом загальної середньої освіти, що забезпечується демократичними принципами управління, розвитком самоврядних організацій та характеризується узгодженістю дій між державою, громадянським суспільством, органами управління за основними напрямками, схарактерезованими у змісті роботи.

Практичне значення дослідження Основні положення та висновки кваліфікаційної роботи мають практичну спрямованість: теоретичні напрацювання можуть бути використані в ході читання курсів за спеціальністю Менеджмент за освітньою програмою управління освітнім закладом (за типом), а також органами державної влади, місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства у освітній сфері. Практичне значення роботи і у наданні порад майбутнім керівникам освітніх закладів щодо використання основних моделей державно-громадського управління; практичних рекомендацій щодо впровадження державно-громадської моделі управління закладом освіти, а також у визначенні перспектив та напрямів удосконалення державно-громадського управління освітою в Україні.

Структура дослідження обумовлена логікою дослідження, його завданнями і складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків. Загальний обсяг наукової роботи становить 101 сторінка. Робота містить 6 таблиць, 8 рис. (в т.ч. у додатках). Список використаних джерел налічує 107 найменувань.

ВИСНОВКИ

Впровадження державно-громадського управління освітою визначається змінами в усіх сферах державної політики України, що передбачає реалізацію нової освітньої політики, спрямованої на побудову демократичної, правової держави та задоволення освітніх потреб населення.

Аналіз наукових праць та публікацій з проблем управління в системі освіти, методологічне значення розуміння та усвідомлення проблеми управління освітою у нових соціально-економічних умовах викладені у працях В. Андрущенко, Я. Бега, В.Бондаря, О. Бондаря, Л.Даниленко, С. Гончаренка, І. Зязюна, Л. Калініна, В. Кременя, А. Кузьмінського, Т. Кучай, М. Люшина, С. Немченка, З. Онишківа, І. Осадчого, В. Радула, Л. Савенко, О. Шабаєва, О. Шамрая, та ін. свідчать, що системі управління освітою характерні: недостатнє поєднання державних та громадських важелів впливу на прийняття управлінських рішень; надмірна централізація та бюрократизація управління, домінування адміністративного стилю управління; недостатність законодавчо визначених повноважень представників громадськості в управлінні; відсутність прозорості та підзвітності в діяльності керівників освітніх закладів та органів управління. Водночас, комплексне дослідження проблем державно-громадського управління освітою в Україні не стали предметом їх розробок.

Нормативно-правову базу державно-громадського управління у сфері освіти в Україні складають: Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)»; Указ Президента України «Про національну програму «Діти України»; Закон України «Про освіту»; Закон України «Про дошкільну освіту»; Закон України «Про вищу освіту»; Національна доктрина розвитку освіти; Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа); Постанова КМ України «Положення про освітній округ»; Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2021 роки; Концепція «Нової української школи» (2016 р.) та ін.

Аналіз нормативно-правової бази державно-громадського управління у сфері освіти свідчить про не достатнє задоволення сучасних потреб споживачів освітніх послуг. Зокрема, відсутність чітких механізмів реалізації наукових засад державно-громадського управління у сфері освіти, пов'язаних із демократизацією та гуманізацією управління в цілому, процесами децентралізації. А також – пов'язаних, з однієї сторони, з позитивним історичним досвідом державно-громадського управління українською школою, а з іншої – розвитком науково-теоретичних засад вітчизняної наукової школи з освітнього менеджменту.

Для розв'язання поставлених завдань здійснено комплексне використання загальнонаукових теоретичних та емпіричних методів: *теоретичні*: аналіз нормативно-правової бази; системно-структурний та порівняльний аналіз науково-методичної літератури з проблем управління соціально-педагогічними системами та розвитком освіти, філософії, психології, педагогіки, для визначення концептуальних засад державно-громадського управління у освіті; аналіз, синтез, порівняння, моделювання та узагальнення застосовано для розроблення моделі системи державно-громадського управління у сфері освіти, формування й систематизації висновків, рекомендацій, визначення сучасних тенденцій, наукових підходів, принципів, змісту та технологій управління у сфері освіти на державно-громадських засадах; *емпіричні*: діагностичні (анкетування), обсерваційні (спостереження), статистичної обробки отриманих результатів.

Під державно-громадським управлінням освітою розуміємо прийняття колегіальних управлінських рішень з метою забезпечення оптимального й ефективного результату його діяльності шляхом поєднання на паритетній основі діяльності державних та громадських організаційних структур, створених та активно функціонуючих у закладі освіти.

Державно-громадське управління є не новим, але нині пріоритетним напрямом наукових пошуків і практики державної влади в демократичному суспільстві. У контексті зазначеного і на основі експериментальних даних

зроблено висновок про те, що законодавче закріплення державно-громадського управління з обґрунтуванням варіативних моделей і запропонованих шляхів реалізації вченими і практиками не гарантує його сприйняття та запровадження на всіх ієрархічних рівнях системи управління освітою в країні.

Зауважимо, що державно-громадське управління освітою в Україні забезпечується демократичними принципами управління, розвитком самоврядних організацій та характеризується узгодженістю дій між державою, громадянським суспільством, органами управління за такими основними напрямками: - забезпечення функціонування освіти – через: участь у підготовці, прийнятті та реалізації нормативно-правової бази; взаємодію державних і громадських органів, що сприяють гармонізації й гуманізації відносин між учасниками освітнього процесу; залучення можливостей і ресурсів юридичних та фізичних осіб; представлення та захист освітніх інтересів громадян; - забезпечення розвитку освіти – через: розробку й реалізацію відповідних програм, зокрема, спрямованих на модернізацію, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності; стимулювання закладів і установ освіти та органів управління ними.

Емпіричні дані свідчать, що керівники, вчителі та батьки учнів у цілому позитивно сприймають залучення громадськості до управління та визнають неефективність функціонування державних органів управління освітою.

На нашу думку, сучасна школа повинна дати учням не тільки певні знання, уміння й навички, а й виховати соціально адаптовану та громадсько орієнтовану особистість, яка після закінчення школи успішно займе своє місце в житті. Аналіз реалізації державно-громадського управління у КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. № 19 ВМР» свідчить про ефективність даного типу управління: сприяє прозорості діяльності усіх складових навчального закладу, розробці, прийняттю та реалізації управлінських рішень, сприяє покращенню навчально-виховного процесу та матеріально-технічної бази. На основі

проведеного дослідження сформульовано основні напрямки реформування системи управління у сфері освіти: державно-громадське управління надає можливість ефективно впливати на процеси в системі освіти; державно-громадське управління стимулює активну громадянську підготовку юнацтва і дозволяє кожному школяреві реально познайомитися з владними структурами, а також проявити себе у сфері культурної і суспільно-громадської діяльності; необхідно подолати ситуацію нівелювання ролі учасників освітнього процесу, коли вважається, що від школи нічого не залежить, як і від самих школярів, учителів і громади; потребує впровадження фінансова автономія та спрощення введення фінансово-економічної діяльності, ведення прозорості фінансової звітності й планування кошторису закладу освіти; необхідно змінити світогляд громадськості щодо розгляду школи як витратної статті та неприбуткового проекту на користь розпорядника коштів; сучасна школа повинна бути громадсько-активною за бажанням колективу і громади мікрорайону або ініціативних батьків; державне фінансування закладів освіти недостатнє - на нього не можна повноцінно здійснювати ефективну роботу закладу, тому вважаємо конче потрібним залучати громаду на паритетних умовах.

Таким чином, запровадження державно-громадського управління у системі освіти відповідає загальним тенденціям розвитку трансформаційних процесів України, які орієнтуються на активне використання потенціалу громадськості у вирішенні суспільних потреб. Імплементация даної моделі дозволяє забезпечити якісне зростання рівня освіти, що сприяє становленню іміджу України на світовій арені, як перспективної демократичної держави, яка відповідає вимогам інформаційного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» // Освіта України: Нормативно-правові документи МОН України, 2001. С. 63-89.
2. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 р. //Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №1.
3. Закон України «Про освіту» //Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Каплінський В. В. Аналіз природних виховних ситуацій як метод підготовки та перепідготовки класних керівників. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2010. Вип. 33. С. 248 – 254.
5. Каплінський В. В. Використання відеоситуацій у процесі вивчення педагогіки. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2002. Вип.7. С. 142 – 146.
6. Каплінський В. В. Використання гальмівних прийомів виховного впливу у процесі розв'язання педагогічних ситуацій. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2004. Вип. 9. С. 104 – 109.
7. Каплінський В. В. Забезпечення ціннісного ставлення майбутнього вчителя до когнітивного компоненту системи його професійного становлення. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб наук. праць. 2018. Вип.50. С. 71 – 75 (індексується в міжнародній науково метричній базі Scopus).
8. Каплінський В. В. Застосування інноваційних педагогічних технологій при викладанні дисциплін педагогічного циклу. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2014. Вип. 41. С. 32 – 38.
9. Каплінський В. В. Здібності як внутрішні умови формування професійних умінь педагога. Наукові записки ВДПУ ім. М.

- Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2010. Вип. 32. С. 330 – 336.
10. Каплінський В. В. Інтегрування теоретичної та практичної складових професійного становлення майбутніх учителів шляхом їх залучення до аналізу педагогічних відеофрагментів. Проблеми освіти: збірник наукових праць / Інститут модернізації змісту освіти МОН України. 2018. Вип. 88 (частина 1). С. 204 – 213.
  11. Каплінський В. В. Акімова О. В., Асаулюк І. О. Конкурс педагогічної майстерності як засіб визначення рівня загальнопедагогічної компетентності майбутніх учителів. Педагогічні науки. 2017. Вип. 2(88). Житомир: Вид-во Євенок О. О. С.135 – 140.
  12. Каплінський В. В., Кошолуп Т. М. Конкурс педагогічної майстерності як засіб професійної підготовки майбутніх учителів. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2012. Вип. 36. С. 191 – 198.
  13. Каплінський В. В. Критерії відбору педагогічних ситуацій для лабораторних та практичних занять з дисциплін педагогічного циклу. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2001. Вип. 4. С. 50 – 53.
  14. Каплінський В. В. Лекція у вищому навчальному закладі: за і проти. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2015. Вип. 43. С. 52 – 60.
  15. Каплинский В. В., Лазаренко Н. І. Методика проведення практичних занять у вищій школі як важлива умова формування методичної компетентності студентів. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2017. Вип. 49. С. 59 – 66 (індексується в міжнародній науково метричній базі Scopus).
  16. Каплінський В. В. Натяк як прийом підсилення методів виховання. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2005. Вип. 16. С. 146 – 151.

17. Каплінський В. В. Основні структурні компоненти змісту освіти в контексті формування загальнопедагогічної компетентності сучасного педагога. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2016. Вип. 44. С. 49– 55.
18. Каплінський В. В. Педагогічні умови забезпечення ефективності практичних занять з педагогіки у вищій школі як важливої форми формування загальнопедагогічної компетентності сучасного вчителя. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб наук. праць. 2016. Вип. 46. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». С. 197 – 201 (індексується в міжнародній науково метричній базі Copernicus).
19. Каплінський В. В. Післядія як показник ефективності навчально-виховного процесу. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2009. Вип. 28. С. 99 – 108.
20. Каплінський В. В. Проблеми та практичний досвід формування моральної культури особистості. Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 40. С. 111– 117. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії ВР України 28 червня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
21. Лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-189 від 20.04.2005 р. «Щодо подальшого утвердження відкритої і демократичної державно-громадської системи управління освітою».
22. Наказ Міністерства освіти і науки України № 159 від 27.03.2001 р. «Про затвердження Примірного положення про раду загальноосвітнього навчального закладу».
23. Наказ Міністерства освіти і науки України № 337 від 28.04.2006 р. «Про проведення Першого Всеукраїнського Форуму батьківської громадськості».

24. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1028/32480 від 25.06.2018 р. «Про затвердження інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти».

25. Наказ Міністерства освіти і науки України № 45 від 05.02.2001 р. «Про затвердження Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу».

26. Наказ Міністерства освіти і науки України № 55 від 20.01.2005 р. «Про запровадження звітування керівників дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів».

27. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.: //Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.

28. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / В.І.Бондар. К.: Школяр, 2000. 191с.

29. Зінько І.Ю., Мороз А.Ю. Основні напрями реалізації державно-громадського управління освітою в Україні // Інформаційне, правове та управлінське забезпечення інноваційного розвитку регіону: матеріали круглого столу з міжнародною участю/ 17 червня 2021 року, м.Вінниця / Упорядники: Пилипчук В.Г., Яременко О.І., Кононенко В.В., Лазор О.Я., Лазор О.Д., Лапшин С.А. – ВДПУ, НДШ НАПрН України, Вінниця, ТОВ «Друк» – 2021. С.83-90.

30. Інформаційне суспільство: дефініції /В.М. Брижко, О.М. Гальченко, В.С. Цимбалюк та ін. К., 2002. 220 с.

31. Пендель А.І. Проблеми управління середньою школою у Польщі в контексті взаємовідносин інституцій державної влади та місцевого самоврядування /А.І.Пендель// Ефективність державного управління: зб. наук. пр. 2002. Вип.1/2. С.199-205.

32. Прокопенко Л.Л. Досвід державно-громадського управління вищою освітою в Польщі /Л.Л.Прокопенко // Державне управління та місцеве самоврядування. №12. 2012. С.136-139.

33. Рогова В.Б. Упровадження державно-громадського управління в

зкладах системи середньої освіти. [Ел.ресурс] / В.Б. Рогова. Режим доступу: <http://archive.nbuiv.gov.ua/ejournals/NarOsv/2007-3/07rvbssso.htm>.

34. Сисоєва С.В. Освітні реформи: освітологічний контекст / Сучасна школа України. 2014. №11 (275). С.38–39.

35. Соловійов Ю.І. Рівень державного управління [Ел.ресурс]. - Режим доступу: osvita.ua/school/school_today/1295.

36. Суліма Є.М. Вища освіта в контексті Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки /Є.М.Суліма //Вища школа. 2012. №3. С.7-10.

37. Усенко О.В. Використання інноваційних технологій при моделюванні державного управління освітою /О.В. Усенко //Державне управління: теорія та практика. 2007. № 1.

38. Шаповал Р.В. Правове регулювання освіти в Україні [Ел.ресурс] /Р.В. Шаповал //Форум права. 2011. №1. С.1110–1115. Режим доступу: http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11_srvovu.pdf.

39. Kaplinskyi V.V., Lazarenko N.I. Cognitive component of the professional formation of the future teacher in the process of general pedagogical training. European vector of contemporary psychology, pedagogy and social science: the experience of Ukraine and the republic of Poland. 2018. P.124 – 142.

40. Kaplinskyi V.V. Ensuring the motivational basis for the professional formation of the future teacher by organizing the subjective interaction of the teacher and a student. Sustainable education as a way of bringing people together – multiple stories from Europe and about Europe: R. Kucha, V. Haluziak, A. Vychrushch. Łódź: Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2018. 428 p.

41. Kaplinskyi V. V. Fulfillment of educational potential of the lecture in higher educational institutions in the context of professional development of the personality of a future teacher. Development and modernization of pedagogical and psychological sciences: Experience of Poland and prospects of Ukraine collective monograph. Lublin, 2017. P. 201 – 219.

42. Kaplinskiy V.V., Glazunova T. W. How to provide efficiency of self-educat. The scientific method. 2017. №4 (4). Warszawa (Poland). P. 37 – 41.

43. Kaplinskiy Vasily. Structural Analysis of Pedagogical Communication in the Context of the Formation of the Communicative Component of the System of Professional Formation of the Future Teacher. *Dyskursy o kulturze*. Łódź, 2017. P. 119 – 131.
44. Vasyl Kaplinskiy. The communicative component`s description of a future teacher`s development system. *European humanitie studies: State and Society*. 2017.4 (II). P. 131 – 142 (індексується в міжнародній науково метричній базі Copernicus).

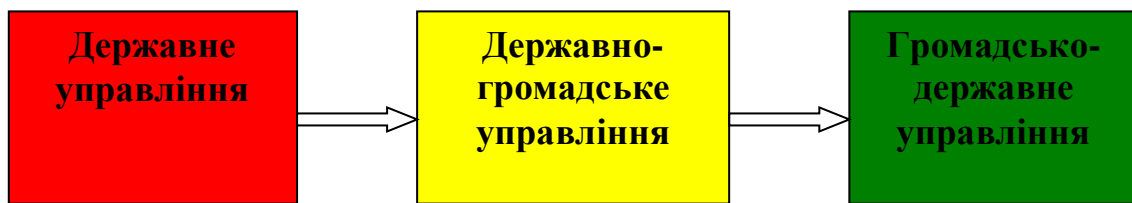
ДОДАТКИ

Додаток А

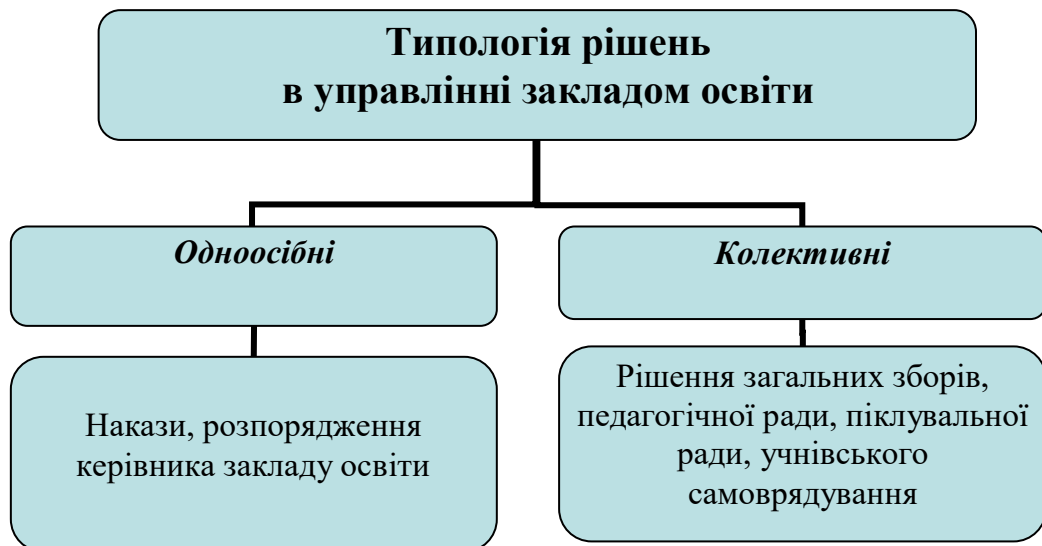
Порівняльна таблиця систем управління у сфері освіти в історичному контексті

№ п/п	Країна, період	Існуюча система освіти	Система управління розвитком закладів освіти
1	Стародавня Греція (VII-VI ст. до н. е.)	У Спарті освіта носила військово- фізичний характер. В Афінах школи були платними і не для всіх доступними.	Інститут громадянства в управлінні освітніми закладами
2.	Середньовічна Європа XI-XV ст.	Самоврядні монастирські школи, цехові і гільдійські школи, перші університети	Громадський характер управління, самоврядування, автономія освітніх закладів
3.	Епоха Відродження XVI-XVIII ст.	Латинські школи підвищеного типу (колегіуми, гімназії), нові університети, державні та приватні школи	Гуманістичний характер управління закладами освіти
4	Україна козацького періоду XVI ст. – XVIII ст.	Козацькі, церковні, братські школи. Братські школи були народними, відрізняючись від усіх інших передусім демократичністю своїх внутрішніх засад.	Громадське управління освітою та школою
5	Період існування УНР 1917-1919 рр.	ЗНЗ – загально народні, безоплатні, національно спрямовані, доступні для всіх	Громадсько- державне управління освітою та її закладами
6	Радянська Україна 1920-1991 рр.	ЗНЗ – загально народні, безоплатні, доступні для всіх	Авторитарна система управління
7	Період Незалежності України, з 1991 р.	ЗНЗ – загальнонародні, національно спрямовані, різних форм власності, зокрема державної, доступні для всіх	Демократична система управління з активним залученням громадян, пріоритетність державно- громадського управління

Таб.5. Трансформація теорії управління у сфері освіти [13]

Таб.6. Типологія рішень в управлінні закладом освіти [23; с.34]

Додаток Г

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні піклувальної ради
ЗШ №19 ВМР
протокол від 07.09.2020 р. № 1

**План роботи піклувальної ради ЗШ №19 ВМР
на 2020-2021 навчальний рік**

Засідання № 1 (жовтень 2020)

Ознайомлення зі складом піклувальної ради та розподіл обов'язків.

1. Про затвердження Положення піклувальної ради.
2. Про затвердження тематики засідань.
3. Про організацію гарячого харчування.
4. Про сприяння залученню додаткових джерел фінансування школи.

Засідання № 2 (грудень 2020)

Про організацію новорічних свят.

1. Про організацію підписки на газети та журнали.
2. Про нагородження переможців районних олімпіад.
3. Про організацію відпочинку дітей під час зимових канікул.
4. Про запобігання випадків травмування під час новорічних свят.

Засідання № 3 (лютий 2021)

Про створення футбольного, волейбольного поля та забезпечення обладнанням та спорудами і піском для ями із стрибків у довжину.

1. Про благоустрій шкільного подвір'я.
2. Про зміцнення матеріально-технічної бази школи.
3. Про відзначення учнів переможців районних конкурсів.
4. Розгляд плану ремонту школи, обладнання, меблів.

Засідання № 4 (травень 2021)

Про сприяння залучення додаткових джерел фінансування школи.

1. Про проведення свята «Останнього дзвінка»
2. Про організацію оздоровлення учнів влітку 2021 року.

Про підготовку школи до нового навчального року. Складання і затвердження плану заходів.

Кодекс учня "Загальноосвітньої школи
I – III ступенів №19 Вінницької міської ради"

- *Ввічливе та шанобливе ставлення до старших.*
- *Суворе дотримання режиму навчального закладу.*
- *Бережливе ставлення до майна школи.*
- *Морально-етична поведінка в школі, за її межами.*
- *Стриманість і поміркованість у всьому: макіяж, зачіска, одяг, біжутерія.*
- *Відповідальне ставлення до взятих зобов'язань.*
- *Відвідування школи.*

Правила для учнів
Вінницької ЗШ I-III ступенів №19 ВМР

1. *Учням школи забороняється палити.*
2. *Для сміття – користуватись урнами.*
3. *Дбайливо, охайно ставитись до класного та шкільного приміщення (менше сміття – менше прибирання).*
4. *Дотримуватись режиму роботи бібліотеки:*
  - *розмовляти в бібліотеці тихо;*
  - *здавати і стримувати літературу в порядку черги;*
  - *вчасно повертати книги;*
  - *берегти книги.*

АНКЕТА ОПИТУВАННЯ

Питання до директора школи, членів піклувальної ради, учнів

1. Вкажіть Ваш статус у школі.
2. Вкажіть громадські органи, які беруть участь в управлінні школою.
3. Яка роль в управлінні школою громадських органів?
4. Вкажіть переваги та недоліки залучення громадськості до управління школою.
5. Які зміни варто було б внести у повноваження громадських органів управління школою?
6. Які функції повинні виконувати органи громадянського суспільства в управлінні освітою?

АНКЕТА ОПИТУВАННЯ

1. Вкажіть Ваш статус у школі – **мама учня, член батьківського комітету класу.**
2. Вкажіть громадські органи, які беруть участь в управлінні школою – **батьківський комітет, інших не знаю, не чула.**
3. Яка роль в управлінні школою громадських органів? – **на сьогодні я бачу лише вирішення поточних питань на рівні класу (облаштування класу необхідним обладнанням, додатковою наочністю, дозвілля учнів і спільна діяльність в позаурочний час). Однак, такий орган, як батьківський комітет, повинен мати право на перевірку і право голосу щодо організації якісного харчування учнів, забезпечення школи матеріально-технічною базою і т.д.**
4. Вкажіть переваги та недоліки залучення громадськості до управління школою. **Перевагою теоретично має бути прозорість управління. Недоліки – дожились до того, що батьки мають контролювати все, навіть школу... Хочеться довірятись фахівцям не лише по наданню**

якісних освітніх послуг, але й безпечній і якісній організації перебування дітей у школах.

5. Які зміни варто було б внести у повноваження громадських органів управління школою? **Я не знаю, які повноваження на сьогодні є у громадських органів, але було б добре, якби їхні представники мали право дорадчого голосу на всіх рівнях.**

6. Які функції повинні виконувати органи громадянського суспільства в управлінні освітою? **Повинні мати право дорадчого голосу на всіх рівнях, таким чином здійснювати контроль і допомогу в організації навчального процесу та управлінні освітою.**

1. Вкажіть Ваш статус у школі - **вчитель.**

2. Вкажіть громадські органи, які беруть участь в управлінні школою - **батьківський комітет, учнівська рада.**

3. Яка роль в управлінні школою громадських органів? **Має вагому роль в діяльності навчального закладу, підвищує рівень взаємодії учнів, батьків, вчителів та адміністрації школи**

4. Вкажіть переваги та недоліки залучення громадськості до управління школою. **Важко відповісти**

5. Які зміни варто було б внести у повноваження громадських органів управління школою? **Важко відповісти**

6. Які функції повинні виконувати органи громадянського суспільства в управлінні освітою? **В основному це наглядові та організаційні**